

Sprawozdanie

Komisji budżetowej o zamknięciu rachunku galicyjskiego funduszu propinacyjnego za rok 1892, tudzież o preliminarzu tegoż funduszu za rok 1894.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy przedłożył sprawozdaniem z 6. maja 1893. zamknięcie rachunków funduszu propinacyjnego za rok 1892. udzielone mu przez c. k. Dyrekcję galic. funduszu propinacyjnego odezwą z 12. kwietnia 1893. To sprawozdanie Wydziału krajowego zostało Komisji budżetowej dopiero 18. maja 1893. przydzielone, a gdy sesya sejmowa już 20. maja 1893. zamkniętą została, niemożliwem było Komisji budżetowej wspomniane rachunki zbadać i załatwić.

Obecnie Wydział krajowy wniósł tę sprawę ponownie, skutkiem czego Komisya budżetowa, wykonując polecenie Wysokiego Sejmu, przystępuje do załatwienia rzeczzonego zamknięcia rachunków za rok 1893. obejmując niniejszem sprawozdaniem także budżet na rok 1894. podobnie jak to stało się podczas sesyi sejmowej w roku 1892.

Zamknięcie rachunkowe za rok 1892. obejmuje, jak w latach poprzednich, cztery fundusze, a mianowicie:

- I. fundusz propinacyjny ogólny
- II. „ „ zasobowy
- III. „ rezerwowy obrotowy
- IV. „ „ zasobowy

We wszystkich tych funduszach wykazują zamknięcia rachunkowe rezultat korzystny, a wypowiedziana przez Komisję budżetową w r. 1892. nadzieja, że dzięki administracyi wzorowej fundusze będą się znacznie zwiększać, ziściła się w zupełności.

Sprawozdanie c. k. Dyrekcji galic. propinacyjnego z 12. kwietnia 1893. wykazuje:

ad I. w ogólnym funduszu propinacyjnym nadwyżkę dochodów 230.924 zł. 83 ct., którą przeniesiono do funduszu zasobowego;

ad II. w zasobowym funduszu propinacyjnym, zwiększenie tego funduszu o sumę 237.003 zł. 99 ct. mianowicie przez wymienioną właśnie nadwyżkę dochodów ogólnego funduszu, i odsetki od papierów wartościowych, będących w powiadaniu tego zasobowego funduszu;

ad III. w rezerwowym funduszu obrotowym, który pokrywa koszta zarządu, nadwyżkę dochodów w sumie 155.294 zł. 18¹/₂ ct. z której kwotę 155.207 zł 12¹/₂ ot. do zarodowego majątku przeniesiono;

ad IV. w rezerwowym funduszu zarodowym wzrost kapitału

o sumę 170,690 zł. 72 ct.
mianowicie przez przeniesienie wykazanej właśnie nadwyżki 155.207 zł. 12¹/₂ ct. i inne wpływy.

Powiększenie zatem majątku obu funduszy propinacyjnych t. j. ogólnego i rezerwowego w r. 1892. wynosiło razem 443.692 zł. 71 ct. z czego, jak właśnie przytoczyliśmy, na zasobowy fundusz ogólny przypada 273.001 zł. 99 ct. a na zarodowy majątek funduszu rezerwowego przypada 170.690 zł. 72 ct.; od objęcia zarządu tych funduszy z końcem r. 1892 z rąk Wydziału krajowego pomnożyła c. k. Dyrekcyja funduszu propinacyjnego majątek funduszowy o 2, 733.140 zł. 63 ct.

W obec tak świetnych rezultatów Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie c. k. Dyrekcyi galic. funduszu z dnia 12. kwietnia 1893. i wyraża uznanie jej działalności.

Przechodząc do poszczególnych zamknięć rachunkowych przedkładamy:

I.

Zamknięcie rachunku galicyjskiego funduszu propinacyjnego ogólnego za rok 1892.

DOCHODY.

1. Z czynszów propinacyjnych preliminowano dochód	3.445.357 zł. — ct.
wpłynęło	3.435.810 „ 55 „
zatem mniej o	9.546 zł. 45 ct.
lecz gdy pozostała z końcem roku należność do ściągnięcia	28.126 „ 71 ¹ / ₂ „
przeto wynikłość rachunkowa tej pozycyi dochodów jest tylko pozornie niekorzystniejszą od budżetu, gdyż z tej zaległości blisko połowa wpłynęła w początku roku 1893.	
2. Z opłat szynkarskich preliminowano dochód	203.000 zł.
wpłynęło	199.997 „ 50 ¹ / ₂ ct.
zatem mniej o	3.002 zł. 49 ¹ / ₂ ct.
a pozostała do ściągnięcia kwota 18.286 zł. 85 ct.	
3. Z opłat od zakładania nowych gorzelni i browarów Wysoki Sejm żadnego nie preliminował dochodu; wpłynęło wprawdzie z tych opłat tylko 25 zł., lecz wykazano jako zaległość do ściągnięcia 10. 075 zł. w. a.	
4. Grzywny propinacyjne przyniosły	3.469 zł. 76 ct.
t. j. prawie tyle, ile preliminowano, gdyż w tej pozycyi budżetu wstawioną była kwota 3.500 zł.	
5. Subwencya państwowa wpłynęła w preliminowanej kwocie	891.129 „ 22 „
6. Odsetki od lokowanych kapitałów przyniosły	70.162 „ 40 ¹ / ₂ „
a z tego źródła żaden dochód nie był budżetem przewidziany. Dochód ten powstał wskutek spóźnionego zgłaszania się uprawnionych do odbioru gotówki posiadaczy wylosowanych obligacyi i kuponów, pod-	

czas gdy gotówka na te wypłaty potrzebna była już nagromadzona w kasach Dyrekcyi i została korzystnie umieszczoną.

7. Wreszcie tytułem rozmaitych dochodów wpłynęła kwota	10.707 zł. 30 ¹ / ₂ ct.
również w budżecie nie przewidziana, a pochodząca z inkasowania kaucyi dzierżawców, którzy warunków kontraktowych nie dotrzymani.	
Suma dochodów	4.623.042 „ 72 ¹ / ₂ „
w porównaniu z sumą preliminowaną	4.550.186 zł. — „
już większa o	<u>72.856 zł. 72 ¹/₂ ct.</u>

WYDATKI.

Rzeczywiste wydatki na wypłatę wylosowanych obligacyi były o kwotę	22.000 „ — „
mniejsze od sumy budżetem przewidzianej, gdyż nie wszystkie obligacye w terminie przedłożono.	
Natomiast wydatek na wypłatę kuponów przekroczył preliminowaną sumę o	542 „ — „
z powodu zgłoszenia do wypłaty kuponów z lat poprzednich.	
Tytułem prowizyi bankowej wydano o kwotę	1.007 „ 15 „
mniej, aniżeli preliminowano.	
Podatki wynosiły zamiast preliminowanej sumy	527.161 „ — „
faktycznie	<u>535.799 „ — „</u>
zatem więcej o	8.638 zł. 71 ct.
Suma wydatków przewidzianych w budżecie wynosiła	4.403.182 „ — „
wydano faktycznie	4.389.355 „ — „
zatem mniej o	13.826 „ — „
Ogólny przeto wynik administracyjny był według zamknięcia o 86.682 zł. 90 ¹ / ₂ ct. korzystniejszy od budżetu.	

II.

Zamknięcie rachunku galicyjskiego funduszu propinacyjnego zasobowego za rok 1892.

Fundusz ten, tworzący się z nadwyżek administracyjnych, wykazuje w dochodach całą nadwyżkę z zarządu propinacyi w sumie	230.924 zł. 83 ct.
oprócz tego narosłe odsetki	22.008 „ 16 „
suma dochodów	<u>252.932 zł. 99 ct.</u>
którą wcielono do majątku zarodowego, przez co ten majątek wzrósł do sumy	803.141 „ 82 „

III.

Zamknięcie rachunku galicyjskiego funduszu propinacyjnego rezerwowego w majątku obrotowym za rok 1892.

Dochody tego funduszu preliminowano w budżecie na	230.974 zł. — ct.
wpłynęło faktycznie	248.794 „ 78 ¹ / ₂ „
zatem więcej o	<u>7.820 zł. 78 ¹/₃ ct.</u>

a to głównie z powodu zwiększonych odsetek, w skutek pomnożenia kapitałów tego funduszu nadwyżkami z lat poprzednich.

W dziale wydatków, który obejmuje wszystkie koszta administracyjne, połączone z zarządem prawa propinacyi, widzimy znaczne zaoszczędzenia, a mianowicie wydano mniej w poz. 7. koszta administracyi powiatowej o 5.530 zł. 50 ct.
w poz. 9. potrzeby kancelaryjne o 5.149 „ 38 „
w poz. 12. remuneracye, zapomogi i wydatki nieprzewidziane o 4.426 „ 99 „

W ogóle suma wydatków administracyjnych jest mniejszą o kwotę 17.378 „ 62 „ od sumy dozwolonej w budżecie — co świadczy o nader ścisłej oszczędności, przestrzeganej przy korzystaniu z kredytu, objętego budżetem.

IV.

Zamknięcie rachunku galicyjskiego funduszu propinacyjnego rezerwowego w majątku zarodowym za rok 1892.

Dochody tego funduszu, którego budżet nie był uchwalony, wykazuje zamknięcie rachunków w sumie 158.874 zł. 70¹/₂ ct.

Suma ta powstała głównie z nadwyżki dochodów obrotowego majątku funduszu rezerwowego za rok 1892, która wynosiła 155.207 zł. 12¹/₂ ct.; oprócz tego wpłynęły drobne kwoty z zaległych opłat szynkarskich, grzywn propinacyjnych i t. p. pochodzących jeszcze z czasów przed wykupnem prawa propinacyi.

W wydatkach wykazuje zamknięcie tylko drobną kwotę 9 zł. 61 ct. z powodu zwróconej grzywny.

Stam majątku zarodowego funduszu rezerwowego wykazany jest z końcem roku 1892 w następujących cyfrach:

papiery wartościowe tego funduszu	5,326.950 zł. — ct.
kapitały lokowane	336.470 „ — „
gotówka	78.362 „ 72 „
razem	<u>5,741.791 zł. 72 ct.</u>

a w porównaniu rokiem poprzednim okazuje się powiększenie majątku zarodowego o kwotę 170.690 „ 72 „

Jeżeli do zarodowego majątku funduszu rezerwowego w sumie	5,741.791 zł. 72 ct.
doliczymy majątek zasobowego funduszu ad II. wykazany	803.141 „ 82 „
to otrzymamy stan majątku funduszu propinacyjnego w łącznej sumie	<u>6,544.933 zł. 54 ct.</u>

W porównaniu ze stanem majątku z końcem r. 1891 wzrósł majątek, jak już na wstępie zaznaczyliśmy, o kwotę 443.692 „ 71 „

Komisya budżetowa wnosi zatem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Zamknięcie rachunków galicyjskiego funduszu propinacyjnego za rok 1892 przyjmuje Sejm do wiadomości i te rachunki zatwierdza.

Przystępując do przedłożenia preliminarzy na rok 1894. zauważa Komisya budżetowa, że c. k. Dyrekcya galic. funduszu propinacyjnego, podobnie jak w latach poprzednich, trzy odrębne preliminarze ułożyła, mianowicie:

I. galic. funduszu propinacyjnego ogólnego	
II. „ „ „ zasobowego	
III. „ „ „ rezerwowego	

Wszystkie te preliminarze są korzystniejsze od rezultatów z lat ubiegłych, a mianowicie, jak zauważyła Dyrekcya w sprawozdaniu do Wysokiego Sejmu z dnia 2. grudnia 1893., którem rzeczone preliminarze przedkłada, przedstawiają się spodziewane nadwyżki w porównaniu z budżetami na rok 1893. uchwalonemi, korzystniej:

ad I. w funduszu propinacyjnym ogólnym o kwotę	22.451 zł.
ad II. w funduszu zasobowym	10.234 „
ad III. w funduszu rezerwowym o	7.952 „

Ogólna zaś nadwyżka dochodów wszystkich trzech wymienionych tu funduszków wynosi razem według rzeczowych preliminarzy 405.859 zł. i o tę sumę spodziewa się Dyrekcya powiększyć w roku bieżącym majątek funduszu propinacyjnego.

Po tych uwagach przechodzimy do poszczególnych preliminarzy,

I.

Budżet galicyjskiego funduszu propinacyjnego ogólnego na rok 1894.

Główny dochód tego funduszu, t. j. czynsze od dzierżawców prawa propinacji, prelinuje Dyrekcya w sumie 3,540.841 zł. która to suma jest wynikiem kwot, prelinowanych na pojedyncze powiaty według zawartych kontraktów, a wyższą jest od sumy na rok 1893. uchwalonej o 34.996 „

Z opłat szynkarskich prelinuje Dyrekcya dochód w okrągłej sumie 200.000 „ co odpowiada wynikłości z r. 1892.

Dochód z subwencji państwowej prelinowany jest w kwocie 891.129 „ jak w poprzednim budżecie.

W dziale wydatków najważniejsze pozycje dotyczą wypłaty kuponów i wylosowanych obligacji; te wydatki są obliczone zgodnie z planem losowania, reskryptem Ministerstwa skarbu z 3. października 1889. L. 4558 załatwiony.

Bardzo znaczną sumę prelinuje Dyrekcya na podatek dochodowy, a mianowicie 535.800 zł. t. j. tyle i w r. 1892. faktycznie zapłacono.

Przyjmując zatem w całości preliminarz Dyrekcji, wnosi Komisya budżetowa:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący budżet dochodów i wydatków galicyjskiego funduszu propinacyjnego ogólnego na rok 1894.

DOCHODY.

poz. 1. czynsze propinacyjne	3,540.841 zł.
„ 2. opłaty od szynkarzy	200.000 „
„ 3. opłaty od zakładania gorzelni	— „
„ 4. grzywny	3.500 „
„ 5. ze sprzedaży skonfiskowanych przedmiotów	20 „
„ 6. odsetki zwłoki	7.000 „
„ 7. subwencya rządowa	891.129 „
Suma dochodów	<u>4,642.490 zł.</u>

WYDATKI.

poz. 1. wypłata wylosowanych obligacji	1,635.400 zł.
„ 2. wypłata kuponów	2,234.578 „

poz. 3. prowizye bankowe	3.200 zł.
„ 4. należytości stemplowe	2.790 „
„ 5. podatek dochodowy	535.800 „
„ 6. „ zarobkowy	60 „
Suma wydatków	<u>4.411.828 zł.</u>

Nadwyżka dochodów 230.662 zł.

Zanim przejdziemy do dalszych preliminarzy na rok 1894., uważamy za obowiązek nasz następującą uczynić uwagę co do pozycyi 3. rubryki dochodów ogólnego funduszu propinacyjnego „opłaty od zakładania nowych gorzelni“, w której to pozycyi zamknięcie rachunków wykazało zaległość 10.075 złr. w. a. — w preliminarzu budżetu zaś żadnej kwoty nie wstawiono.

Dyrekeya funduszu propinacyjnego nie spodziewa się zatem żadnego dochodu z tego źródła, jakkolwiek w zamknięciu rachunkowem z r. 1892. wykazaną była z tytułu tych opłat znaczna należytość do ściągnięcia i mianowicie 4.100 złr. z r. 1892. a z lat poprzednich 6.000 zł., z których to kwot tylko 25 zł. zapłacono, a reszta pozostała na rachunek roku następnego i została zapłaconą w r. 1893.

Istotnie liczyć nie można na dochody z tego tytułu, skoro sankcyonowaną została uchwalona na ostatniej sesyi Wys. Sejmu ustawa, która przyznane właścicielom majątności tabularnych w r. 1875. uwolnienie od opłat przy zakładaniu nowych gorzelni lub browarów — i nadal w mocy utrzymuje.

Ustawa ta z dnia 30. listopada 1893. nie dozwala oczywiście nakładać w przyszłości podobnych opłat na właścicieli tabularnych, i dlatego słusznie żadnego ztąd dochodu nie prelininowano.

Lecz obok tego nasuwa się pytanie, jak należałoby postąpić z opłatami już ściągniętymi, zanim jeszcze rzeczona ustawa Najwyższą sankcyę otrzymała.

W sprawozdaniu komisji prawniczej z d. 8. maja 1893. odnoszącem się do tej ustawy wykazano, że Wysoki Sejm nigdy nie miał zamiaru pozbawić właścicieli dóbr tabularnych prawa zakładania nowych gorzelni lub browarów — bez opłaty 2.000 zł., że zatem należy tylko w drodze autentycznej interpretacji §. 23. ustawy z r. 1875. uchylić wszelką wątpliwość, że właścicielom tabularnym i nadal to uwolnienie służy.

Tę interpretacyę autentyczną Sejm uchwalił, a to w formie uzupełnienia rzeczzonego §. 23. ustawy z r. 1875., którym zapewniono wspomnianym właścicielom uwolnienie od rzeczzonej opłaty; skoro zatem dla tej interpretacji uzyskaną została Najwyższa sankcyę, — to wynika ztąd, że wszelkie interpretowanie §. 23. w sposób odmienny było błędne, że zatem orzeczenia władz i Trybunału administracyjnego, zobowiązujące właścicieli tabularnych do uiszczenia tej opłaty 2.000 zł. od nowych gorzelni, polegały tylko na mylnej interpretacji, a w obec ustawy z d. 30. listopada 1893. brak tym orzeczeniom legalnej podstawy.

Nie można też w tym wypadku twierdzić, że gdy ustawy w regule nie działają wstecz, przeto orzeczenia administracyjne, które przed wydaniem tej interpretacji stały się prawomocnemi, muszą nienaruszone pozostać, że zatem owe opłaty już ściągnięte nie mogą być zwrócone.

Skoro bowiem reprezentacya kraju, który przyjął gwarancyę za zobowiązania funduszu propinacyjnego, i któremu przypaść ma fundusz rezerwowy, pozostały po ściągnięciu z obiegu obligacyi, — kategorycznie oświadcza, że nigdy nie zamierzała odejmować właścicielom tabularnym wspomnianego uwolnienia od owej opłaty 2.000 zł., a to oświadczenie, w formie ustawy wydane, sankcyę otrzymało, — to w obec takiej interpretacji woli Sejmu mogłaby c. k. Dyrekeya funduszu propinacyjnego uwzględnić podania tych właścicieli, którzyby

udali się do Dyrekcji o zwrot opłat, jakie od nich zostały ściągnięte przed sankcjonowaniem ustawy z 30. listopada 1893.

Orzeczenia bowiem administracyjne, nakładające na obywateli pewne ciężary na korzyść funduszy publicznych, nie mogą być traktowane na równi z wyrokami sądowymi, rozstrzygającymi sporne prawa prywatne, — a tylko do takich wyroków sądowych zastosować należy z całą ścisłością, zasadę wypowiedzianą w §. 8. ust. cyw., że interpretacja tylko do spraw w przyszłości rozstrzyganych (für alle noch zu entscheidende Rechtsfälle) ma być zastosowana. Byłoby też ze wszech miar zgodnem z zasadami słuszności, gdyby c. k. Dyrekcya funduszu propinacyjnego zechciała postąpić w myśl wskazówki zawartej w dekreście nadwornym z 28. lipca 1808. (Mayerhofer I. pag. 727), którym dozwolono władzom administracyjnym badać ponownie sprawę już rozstrzygniętą, jeżeli zaszły takie okoliczności, które mogą rozstrzygnięcie sprawy istotnie zmienić. Tego rodzaju wznowienie postępowania jest też dozwolone we wszystkich sprawach administracyjnych, gdzie nie rozchodzi się o prywatne spory, gdzie zatem z decyzji już wydanej nie powstały prawa prywatne.

Komisya budżetowa jest też przekonana, że przy rozstrzygnięciu ewentualnych podań właścicieli c. k. Dyrekcya funduszu propinacyjnego uwzględni wyraźną wolę i intencję Sejmu, która po wysłuchaniu rzeczzonego sprawozdania komisji prawniczej z d. 8. maja 1893. przez uchwalenie ustawy na dniu 30. listopada 1893. sankcjonowanej w sposób niedwuznaczny objawioną została.

II.

Budżet galicyjskiego funduszu propinacyjnego zasobowego na rok 1894.

Dyrekcya preliminaruje w dziale dochodów tylko odsetki od obligacji propinacyjnych do funduszu tego należących, tudzież od lokowanej gotówki, a nie preliminaruje żadnej nadwyżki z dochodów ogólnego funduszu za rok 1894.

Komisya budżetowa wnosi zatem zgodnie z Dyrekcją:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący budżet dochodów i wydatków galic. funduszu propinacyjnego zasobowego na rok 1894.

Dochody:

poz. 1. odsetki	32. 126 zł.
Wydatki	— —

III.

Budżet galicyjskiego funduszu propinacyjnego rezerwowego na rok 1894.

W dziale dochodów preliminaruje Dyrekcya tylko odsetki od kapitałów, należących do zarodowego majątku tego funduszu.

Preliminarz wydatków jest całkiem zgodny z budżetem na rok 1893. przyjętym z tą tylko drobną różnicą, że jest podwyższenie o kwotę 2.340 zł. w poz. 1. płace urzędników, a są obniżenia w poz. 4. djurna o kwotę 1.680 zł., w poz. 8. dyety o kwotę 500 zł. a wreszcie w poz. 11. koszta sądowe o 200 zł. tak, iż suma preliminarzowanych na rok 1894. wydatków administracyjnych, które w myśl ustawy fundusz rezerwowy pokrywa, jest o 40 zł. niższą od sumy na rok 1893. budżetu dozwolonej.

Komisya budżetowa wnosi zatem zgodnie z preliminarzem Dyrekcji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący budżet dochodów i wydatków galic. funduszu propinacyjnego rezerwowego na rok 1894.:

DOCHODY.

poz. 1. odsetki od kapitałów	242.543 zł.
--	-------------

WYDATKI.

poz.	1. płace urzędników	26.440 zł.
"	2. płace sług	939 "
"	3. adjuta	800 "
"	4. djurna	14.193 "
"	5. ryczałt do skarbu państwa na koszt utrzymania kasy	10.000 "
"	6. czynsz najmu lokalu biurowego	2.500 "
"	7. koszt administracji powiatowej	27.000 "
"	8. diety i koszty podróży członków Dyrekcji	1.000 "
"	9. koszt kancelaryjne	5.000 "
"	10. koszt zarządu	1.000 "
"	11. koszt sądowe	600 "
"	12. renumeracje, zapomogi i wydatki nieprzewidziane	10.000 "
	Suma wydatków	<u>99.472 zł.</u>

Nadwyżka dochodów 143.071 zł.

We Lwowie, dnia 28. stycznia 1894.

Zastępca przewodniczącego:

St. Badeni.

Sprawozdawca:

Skalkowski.